

Posudek na bakalářskou práci

Název: Lokální identita pražských novousedlíků – lidé z Kroměříže

Autorka: Lucie Fajkusová

Fakulta humanitních studií Univerzity Karlovy v Praze, Praha 2015, 55 s.

Práce Lucie Fajkusové se zabývá konstrukcí lokální identity lidí, kteří se v období mladé dospělosti odstěhovali z rodného místa. Klade si otázku efektu translokality pro konstruování lokální identity, tedy vztahování se k místu, pocitu závazku k němu. Konkrétně zvolený úkol řeší na příkladu mladých mužů, kteří pocházejí z téhož města (Kroměříže) a v novém místě usídlení (Praze) vytvořili přátelskou skupinu právě na bázi sdíleného lokálního původu.

Teoreticky autorka vyšla z konstruktivistického paradigmatu. I proto nechápu, proč v úvodu teoretické části se vztahuje k interpretativnímu přístupu. Lze předpokládat, že je to důsledek dynamiky psaní textu a ujasňování si cesty. Autorka totiž jak volbou literatury, použité metodologie, tak způsobem interpretace stojí na pozicích konstruktivismu. V tomto směru chápe identitu jako vyjednávanou a situační a relační. Jako klíčové zde vidím odvolání se na text C. Szaló, který tvrdí, že identity jsou „utvářeny a předváděny vně strukturálních podmínek jazyka, vědění a moci.“ (Szaló, 2003, s. 13) Lokální identitu pak autorka chápe jako deesencializovanou a deteritorializovanou. Oba momenty pojetí lokální identity vytvářejí dobré východisko pro zacílení práce. Autorka se táže právě po významu, které sledování muži místům připisují, resp. táže se, skrze jaká místa a jaké významy sledování muži vyjednávají svoji identitu.

Proto, aby Lucie Fajkusová dokázala odpovědět na výzkumnou otázku, správně zvolila metodu narativního biografického rozhovoru. Uchopila ho jako příležitost diskurzivní praktiky, v jejímž rámci narátoři konstruují svoji identitu, a to ve vztahu k ní – badatelce/kamarádce. Toto vše v metodologické části srozumitelně a důsledně popsala. S ohledem na získaná data (protože jsem je jako vedoucí práce měla k dispozici) zdůrazňuji, že Lucie Fajkusová realizovala výborný výzkum, všechny narátory vedla ke skvělé spolupráci.

Na základě dat, která autorka získala, provedla analýzu. V jejích nálezech bych zdůraznila tyto objevy:

1. Přestože narátoři mají společný původ a i v současnosti tvoří přátelskou skupinu, jejich způsob vztahování se k místům se liší. Je to dáno nejen individuální životní trajektorií, ale také plány do budoucnosti. Identita je tedy vyjednávaná ve vztahu k očekáváním, která narátoři předpokládali ve vztahu k badatelce (aktuální image) i ke své budoucnosti.
2. Naopak shody vykazují významy, které se váží k období dětství. Zde by se jako relevantní ukázala literatura, která zdůrazňuje, že pro formování lokální identity je jako jeden z významných aspektů paměť na dětství. Paměť na dětství má také sociogenní potenciál, jak z výzkumu vyplývá. Kroměříž je místem, které dává smysl dnešnímu přátelství. Přestože je překryt labelem moravského patriotismu, je reálně opřen o společné zážitky, opakovaně zpřítomňované, rekonstruované a sjednocované (typizační schéma) v rámci spontánních narací.

3. Místo jako součást charakteristiky jedince potvrdili všichni narátoři. Nelze o sobě uvažovat bez vztahování se k místu. Deteritorializace tedy rozhodně nemůže být ztrátou vazby k místu jako takovému.
4. Narátoři přesně tak jako transnacionálové stojí rozkročení mezi různými místy. Tato místa jsou dětství (zážitky), lidé, ale také životní styl. Zde by se opět hodila diskuse s literaturou. Do jaké míry je identita vážící narátory k Praze daná emocí či životním stylem? To by mohlo být také podnětem v diskusi v rámci obhajoby.
5. Místa jsou při vyjednávání identity významná nejen jako místa, která jsou deklarací identity, ale také jako místa, v opozici k nimž je identita vyjednávána. To znamená, Přítom se zde rýsuje křehká hranice mezi oním my x oni, kdy stačí jen malá změna kontextu, aby došlo k revizi identity.

Práce Lucie Fajkusové je po obsahové stránce neobyčejně zajímavá. Je standardně členěna, dynamika textu je sympatická, závěr vytváří hezkou syntézu získaných dat a interpretací. Možná by práci slušelo větší, resp. transparentní diskuse s literaturou. Ta je přítomna více implicitně. Po formální stránce by si text zasloužil jazykovou korekturu (chyby ve shodě s podmětem). Nestandardní je soupis literatury a zvolená citační norma.

Práci doporučuji k obhajobě a hodnotím ji jako výbornou (skvělý výzkum, prezentace dat) až velmi dobrou (propojování vlastních nálezů a interpretací s literaturou).

V Praze 4.2. 2015

Dana Bittnerová